Lausunto palkkatuen uudistusesityksestä

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan kuuleminen

Janne Toivonen 8.11.2022
Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy

Kierrätys-
keskus

Palkkatuen uudistaminen on tarpeellista.

Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy:llä on suomen suurimpana sosiaalisena yrityksenä yli 30 vuoden kokemus heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien tilanteen parantamisesta.

Nykyinen palkkatuki kaipaa uudistamista ja esityksen tavoitteet yksinkertaistamisesta, ennakoitavuudesta sekä heikoimmassa asemassa olevien aseman parantamisesta ovat kaikki kannatettavia. Nyt annetulla esityksellä ei kuitenkaan näihin tavoitteisiin päästä.

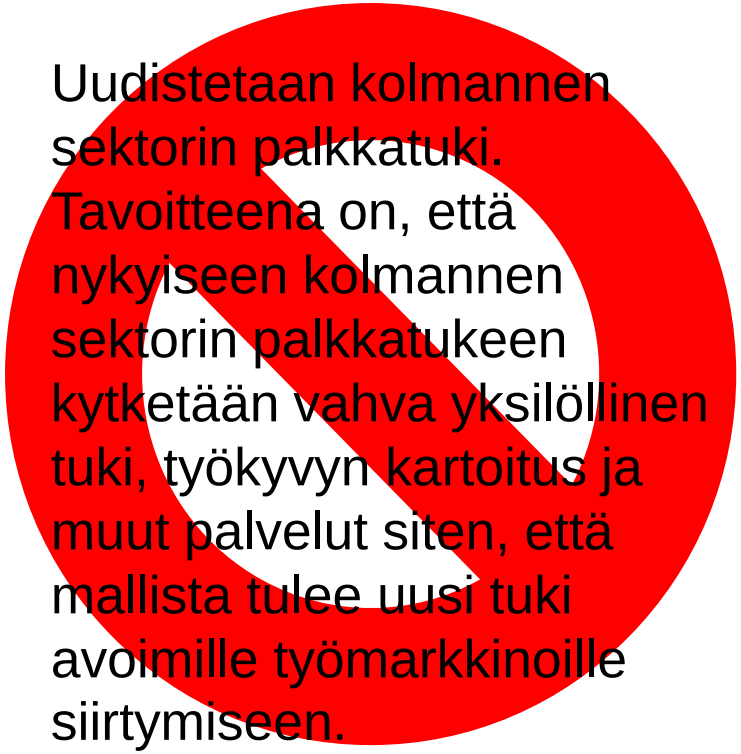
Kierrätys-
keskus

Esitys ei täytä hallitusohjelman tavoitteita

Tavoite 1:

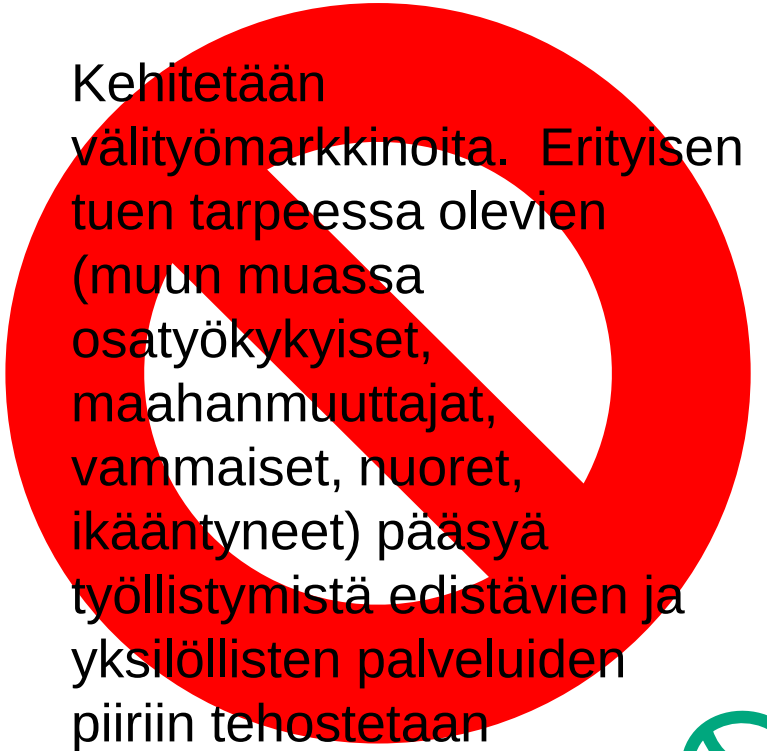
Hallituksen tavoitteena on lisätä merkittävästi palkkatuen käyttöä yrityksissä. Uudistetaan ja yksinkertaistetaan nykyinen palkkatuki vähentämällä työnantajabyrokratiaa siten, että työnantaja saa sitovan palkkatukipäätöksen ennakolta.

Tavoite 2:

Uudistetaan kolmannen sektorin palkkatuki. Tavoitteena on, että nykyiseen kolmannen sektorin palkkatukeen kytketään vahva yksilöllinen tuki, työkyvyn kartoitus ja muut palvelut siten, että mallista tulee uusi tuki avoimille työmarkkinoille siirtymiseen.

Tavoite 3:

Kehitetään välityömarkkinoita. Erityisen tuen tarpeessa olevien (muun muassa osatyökykyiset, maahanmuuttajat, vammaiset, nuoret, ikääntyneet) pääsyä työllistymistä edistävien ja yksilöllisten palveluiden piiriin tehostetaan

Kierrätys-
keskus

Pitkäaikaistyöttömyyden rakenne muuttuu

Pitkäaikaistyöttömyys on laskussa, mutta sen rakenne on vaikeampi kuin vuosi sitten

- Yhden vuoden työttömänä olleita -20,7 %
- Kaksi vuotta työttömänä olleita +14,2 %

Jo 58 % pitkäaikaistyöttömistä on ollut ilman työtä yhdenjaksoisesti yli kaksi vuotta.

Esityksessä yli kaksi vuotta työttöminä olleilla:

- Palkkatuki laskee
- Palkkatuen kesto lyhenee
- Mahdollisuudet jatkuvaan oppimiseen kaventuvat
- TEM:n alimitoitetun arvioin mukaan menettävät n. 1 770 palkkatukijaksoa vuodessa

Juuri tätä kohderyhmää auttamaan pyrkivät työnantajat ovat suurimpien haasteiden edessä esityksen myötä.

Kierrätys-
keskus

EU säädökset eivät pakota muutokseen

Esityksessä yleishyödyllisten, paikallisten toimijoiden taloudellisen toiminnan ja kauppavaikutuksien arviointia perustellaan EU:n valtiontukisäännöillä.

- EU ei ole muuttanut valtiontukisääntöjään vuosiin eikä tiettävästi ole antanut Suomelle huomautusta nykyisen palkkatukijärjestelmän korjaamiseksi.
- Tosiasiallisesti TE-toimistot eivät arvioisi vaikutuksia jäsentenväliseen kauppaan, vaan vain TEM:n asettamien jäykkien ja mielivaltaisten kriteerien täyttymistä.
- EU-oikeudessa kauppavaikutuksien arviointi on tapauskohtaista, johon ei ole voitu luoda yksiselitteisiä kriteerejä. TEM yrittää silti luoda juuri tällaiset kansalliset kriteerit.

Kierrätys-
keskus

Sosiaalisten yritysten laista kohti välityömarkkinoita määrittävää lakia

Lakia sosiaalisista yrityksistä ei tule kumota. TEM ei ole esityksessään tehnyt lainkaan kansainvälistä vertailua eikä huomioinut EU:n yhteisötalouden toimintasuunnitelmaa, jonka mukaan mm. SGEI-tukia ei ole käytetty työttömyyden hoidossa niiden täyteen potentiaaliin asti.

Lakia sosiaalisista yrityksistä tulee kehittää niin, että

- Elinkeinotoiminnan harjoittaminen ja liiketaloudellisten periaatteiden hyödyntäminen poistetaan laista
- Laki sisältää ensisijaisen velvoitteen työllistää vaikeimmassa asemassa olevia työttömiä
- Työllistämiseen liittyvät tuet kytketään yksilölliseen valmennukseen, osaamisen kehittämiseen, työkyvyn parantamiseen ja muihin tarpeellisiin palveluihin

Kierrätys-
keskus

Esitystä ei tule hyväksyä sellaisenaan

Palkkatuki kaipaa uudistamista, mutta nyt annettu esitys on puutteellinen. Uudistuksella ei ole mitään TEM:n ulkopuolista kiirettä tai pakottavaa tarvetta saada sitä voimaan 1.1.2023 alkaen.

Jos nyt annettu esitys hyväksytään, aiheuttaa se peruuttamatonta tuhoa välityömarkkinoilla. Tästä tuhosta kärsii eniten juuri se joukko työttömiä, joiden tilanne on jo entuudestaan kaikkein vaikein.

Palkkatuen uudistusta ei voi hyväksyä esitetyssä muodossa. Esitys vaatii joko merkittäviä muutoksia tai rinnalleen kolmannen sektorin palkkatuen ja välityömarkkinoiden kehittämiseen liittyvät lait.

Kierrätys-
keskus

Kiitos!

Ollaan yhteydessä!

janne.toivonen@kierrätyskeskus.fi
0400 348 198

Kierrätys-
keskus